

Financiële voordelen kantelen de publieke opinie rond windmolens

motivaction
insights and strategy

Windturbines op land zijn niet bij iedereen populair. En wanneer ze dan ook nog in de buurt van de eigen woning komen te staan, wordt het helemaal moeilijk. Wanneer we bewoners vragen naar hun houding tegenover een windpark in de buurt, krijgen we het volgende beeld: Als er een windmolenpark van zes windmolens binnen vijf kilometer van huis verschijnt zegt 35% van de Nederlanders (zeer) negatief te zijn, 39% is neutraal, 26% positief en slechts 6% zeer positief. Maar datzelfde onderzoek laat zien dat zodra bewoners in het vooruitzicht wordt gesteld dat zij concreet gaan meeprofiteren, die cijfers een stuk groener kleuren.

Verdeeldheid kantelt bij klinkend voordeel

Eigen voordeel maakt het verschil: wanneer bewoners €500 per jaar aan winstuitkering van het te bouwen windmolenpark wordt toegezegd, stijgt het aandeel (zeer) positieven van 32% naar 56%. De felste tegenstanders slinken tot slechts 7%. Ook het perspectief op een structurele korting van 10% op de stroomrekening maakt windparken veel toegankelijker: meer dan de helft van de Nederlanders (54%) reageert dan (zeer) positief.

Het ‘voordeel’ van een bedrijventerrein dat toch kan worden aangelegd, wordt niet als zodanig gevoeld. De meeste mensen hebben geen zin in een bedrijventerrein binnen een straal van vijf kilometer van hun woning en het aantal medestanders voor het windpark daalt in dit geval naar 24%. De mogelijke voordelen van economische ontwikkeling en mogelijk meer werkgelegenheid worden – zonder verdere uitleg – niet gezien.

Het voordeel van een nieuwbouwwijk die door het windpark toch kan worden aangelegd wordt wel gezien. Het draagvlak voor het windpark stijgt van 32% naar 46%.

“Als bewoners profiteren van een windmolenpark, heb ik er minder moeite mee. Het haalt de angel uit de discussie. Het voordeel moet écht bij de buurt terechtkomen. Niet alleen bij bedrijven of overheden.”

Wie draaien bij? Het belang van het juiste voordeel voor het juiste huis

De verschuiving is bij alle bevolkingsgroepen zichtbaar, maar het effect van financieel voordeel is niet bij alle groepen even groot. Jongeren tot 35 jaar en hoger opgeleiden zijn opvallend gevoelig voor collectieve voordelen: in deze groepen is bijna 60% positief over winstdeling, een stijging van meer dan 20 procentpunt ten opzichte van het uitgangspunt zonder voordeel.

“Zolang bedrijven of projectontwikkelaars alle opbrengst krijgen, zet de omgeving de hakken in het zand. Geef mensen zeggenschap én profijt, dan draait de wind.”

Regie, eigenaarschap en publieke voorkeur: geen soloactie maar samenwerking

Het draagvlak voor windenergie wordt niet alleen bepaald door de hoogte van het voordeel, maar ook door wie het initiatief neemt. Hoewel de netbeheerders niet de initiatiefnemer van windparken zijn, zijn ze in de ogen van het Nederlandse publiek wel de meest voor de hand liggende afzender van dergelijke projecten. De meeste Nederlanders zien de netbeheerder (28%) als de logisch aangewezen partij om een windmolenpark te realiseren, gevolgd door de gemeente (19%). Energieleveranciers (21%) en lokale coöperaties (14%) volgen op afstand.

"Laat overheid, netbeheerder en bewoners samenwerken. Geen achterkamertjes met projectontwikkelaars, maar eerlijke verdeling van lusten én lasten!"

“Niet zomaar een projectontwikkelaar; bewoners moeten meedelen. Maak het proces open, voorkom gedoe achteraf.”

Ook met directe beloning is niet iedereen te porren voor een windmolenpark in de buurt.

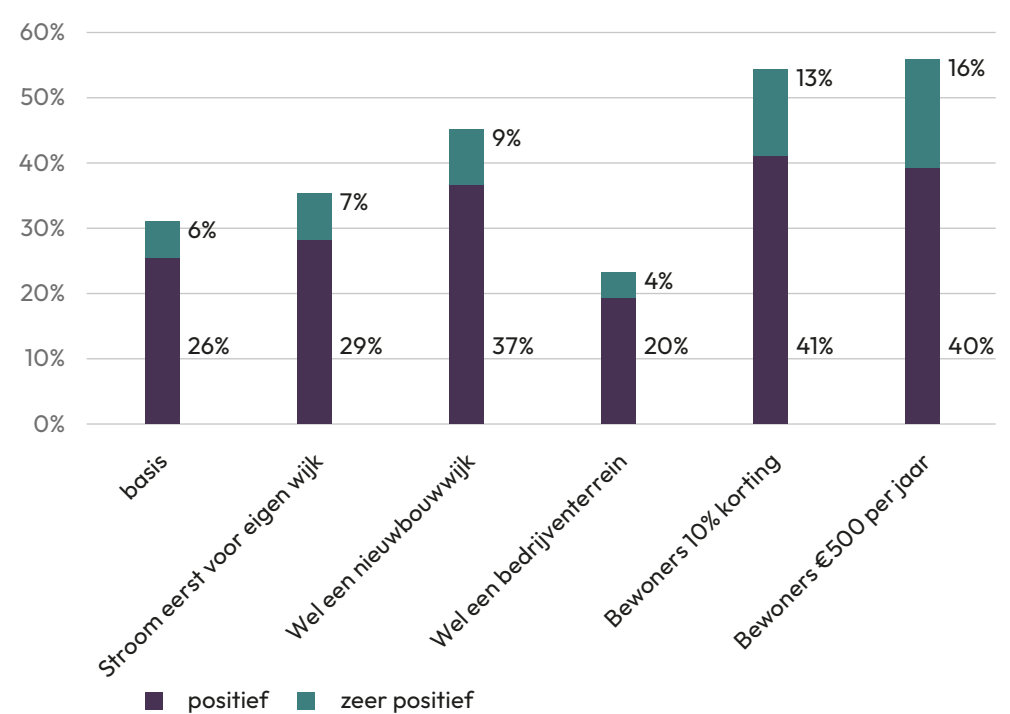
“Windmolens horen op zee – áls ze op land komen, moet de buurt écht meedelen”

“Windmolens zijn schadelijk voor mens en natuur. Deze energie levert maar 6% van de benodigde energie en is onbetrouwbaar. Weg met de ‘groene’ gekte!”

Conclusie

Directe voordelen voor de buurt en bewoners kunnen een grote bijdrage leveren in het creëren van draagvlak voor windmolenparken. Het delen van financiële opbrengst of het bieden van structurele korting is het krachtigste middel. Wind waait pas echt in de rug van de energietransitie als de buurt kan meedelen.

Wil jij ook een thema of een vraag indienen voor het energiepapier? Of heb je vragen of opmerkingen? Neem dan contact op met Gerard van der Werf (g.vanderwerf@motivaction.nl)

De positieve invloed van buurtvoordeel op het draagvlak voor windparken is inmiddels op verschillende plekken in Nederland aangetoond. In Nederland geldt het Friese Windpark Fryslân als een sprekend voorbeeld: hier werd een deel van de opbrengst van het windpark ondergebracht in het “Omgevingsfonds”, waarmee dorpsinitiatieven, speelterreinen en maatschappelijke voorzieningen worden gefinancierd. Met deze aanpak werd het aanvankelijke verzet in omliggende dorpen deels omgebogen naar lokale betrokkenheid en trots. Een ander Nederlands voorbeeld is Windpark Krammer in Zeeland, waar omwonenden via energiecoöperaties daadwerkelijk mede-eigenaar zijn; niet alleen profiteren zij financieel, ook zijn ze vanaf het begin betrokken bij besluitvorming en inrichting. Dit model leidde tot relatief weinig juridische bezwaren en een soepelere realisatie.

Bron: NOS, 30 maart 2021 – “Windpark Fryslân levert geld op voor dorpshuizen en speeltuinen”; Windpark Krammer, www.windpark-krammer.nl/participatie